

VÍCTOR-M. AMELA IMA SANCHÍS LLUÍS AMIGUET

Edmund Phelps, premi Nobel d'Economia 2006

RAIMAT

Tinc 83 anys. Vaig néixer a Chicago i visc a Nova York. Em vaig doctorar en Ciències Econòmiques a Yale i soc catedràtic de Política Econòmica a Colúmbia. Estic casat, tinc un fill. Crec en la vida bona, fruit de l'humanisme renaixentista, la Il·lustració i el creixement personal

“Per prosperar en gran cal llegir els grans escriptors”

Prosperitat inaudita

Edmund Phelps gaudeix parlant d'economia, que per ell equival parlar de “vida bona”, aquella vida que val la pena perquè comporta el plaer del creixement personal, del floriment de totes les teves potències com a individu. Per això defensa el repte, l'exploració, atrevir-se amb l'incert. A la seu de la Reial Acadèmia Europea de Doctors (RAEU), en la qual ingressa com a acadèmic, m'aconsella tornar a llegir els clàssics de la literatura occidental per entendre millor de què som capaços: m'ho diu amb un somriure de nen entremaliat, com si en aquells llibres hi hagués també el secret de la seva jovialitat i èxit. Ho explica molt bé al seu llibre *Una prosperidad inaudita* (RBA).

Des de quan va apuntar a Nobel d'Economia? Jo no tenia vocació. El meu pare em va dir: “Estudia el que vulguis, però abans fes un curs d'economia”.

I això?

No ho sé, ell era publicitari. No vaig poder dir-li que no.

I com va anar?

A les dues setmanes, m'encantava!

Què el va seduir de l'economia?

Vaig descobrir que sota un rigor aparent... hi ha forces subjacents de les quals ho desconexem gairebé tot. I això em va motivar a indagar més i més.

I què va descobrir?

Que tota conclusió era aparent, que havia d'indagar més i més.

I així fins avui?

Avui ja m'atreveixo a defensar alguna conclusió: la ciència econòmica t'aproxima al fenomen de la prosperitat de les societats.

L'aproximació soviètica va fracassar.

Tot dirigisme econòmic i tota planificació centralitzada dels afans humans desembocarà, sempre!, en el fracàs.

Per què?

Perquè l'individu necessita un marge per actuar, intentar coses, equivocar-se, arriscar, innovar, produir una cosa diferent... En resum, per imaginar i crear. I si això es coarta, tot s'estancarà i es podrà!

Gaudim avui d'aquest marge?

L'hem tingut..., però el perdem!

Per què l'estem perdent?

Per l'excessiva i creixent connivència entre governs i entramats econòmics. És una trama clientelista que atempta contra la prosperitat col·lectiva futura.

Expliqui-m'ho millor.

Si intentes avui una cosa nova, ho tens cada dia més difícil, ets cada dia més insignificant davant gegants cada dia més poderosos, institucions i corporacions que es protegeixen. Això redueix horitzons a la humanitat!

Estem al límit de prosperitat?

Si no corregim aquesta deriva, sí. I és trist, després que la humanitat havia estat capaç d'assolir una prosperitat inaudita.

Què entén per prosperitat?

El benestar material combinat amb l'immaterial, que consisteix en la possibilitat d'imaginar-te explorant horitzons nous.

Quin ha estat el moment més pròsper de la humanitat?

Des del primer terç del segle XIX a l'últim terç del segle XX. Puc veure-ho amb els ulls del jove advocat Abraham Lincoln...

Què va veure?

Va recórrer els Estats Units amb l'aspiració de presidir-los un dia, i el va fascinar descobrir l'empenta de la gent de base, la passió general i compartida per provar, inventar, descobrir, innovar, explorar, crear.

Aquesta és la clau?

Sens dubte! Mai abans en cap societat tanta gent de base no havia sentit tan intensament aquella empenta com llavors.

Beneïts rebesavis.

Ens van fer florir en tots els aspectes vitals, en carreteres, ferrocarrils, avions, hospitals, escoles, automòbils... Va ser l'època de Henry Ford, visionari increïble.

Avui no hi ha gent així?

Poquíssima.

Per què?

Des de fa dues o tres generacions estem educant la gent perquè busqui la feina més ben pagada. I no per explorar terrenys desconeguts, arriscar-se a perdre-ho tot, experimentar, innovar, provar, crear.

Demana més somiadors?

Demano vitalisme! Una actitud vitalista, conrear la pròpia vida individual, la vida bona, que és fer-la florir amb plenitud.

I d'on va sorgir aquell vitalisme?

És als assajos de Montaigne! És als escrits de Cervantes! És a l'obra de Shakespeare! És als contes i novel·les de Dickens!

Ells van originar la nostra prosperitat?

Sí! Van ser gradualment llegits i assimilats en l'esperit de la gent de base, que el van expressar en els seus actes i conductes.

Hem de llegir més per prosperar?

Llegir Montaigne, Cervantes, Shakespeare, filosofar amb Nietzsche i Kierkegaard..., i ser com els nens: obstinats, tenaçs quan volen una cosa, com el capità Achab de *Moby Dick*, de Melville. I, sobretot, llegiu Dickens!

Per què?

Grans esperances marca el to, injecta fasciació per la gent que creix, floreix, es desplega. Per créixer en gran de debò cal llegir els grans escriptors!

No m'esperava un Nobel d'Economia receptant literatura.

Aquesta és la meva recepta: que les escoles fomentin la innovació, que tallem qualsevol tentacle del poder que entorpeixi la competència...i que llegim tots els grans!

Llegeixen, els economistes espanyols?

No criticaré aquí els meus col·legues espanyols.

Algú li inspira confiança avui a Europa?

Només Macron. Tant de bo pugui aplicar el seu somni.

I Putin i Trump?

Trump i Putin són dues cares de la mateixa desastrosa moneda: la moneda de l'amiguisme, la miserable moneda del clientelisme.

VÍCTOR-M. AMELA

La increïble sensació d'escollir bé.

TOTS ELS NOSTRES VINS CLASSIFICATS DE MÉS SUAU A MÉS INTENS PER A UNA ELECCIÓ MÉS FÀCIL.

Descobreix-los a raimat.com

